

АГУУЛГА

1. Төслийн товч танилцуулга	3
1. Төслийн талбай, түүний орчны байгаль орчин, нийгэм эдийн засгийн төлөв байдлын товч тодорхойлолт.....	3
2.1. Төслийн зорилго:	3
2.2. Төслийн байршил	3
2.3. Үйлдвэрийн орчны дэд бүтцийн байдал	4
2.4. Төслийн хүчин чадал, техник, тоног төхөөрөмж, бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	4
2.5. Төслийн түүхий эд, туслах материал.....	6
2. Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт.....	11
3. Байгаль орчны менежментийн тухайн жилийн төлөвлөгөөний гол зорилт	12
4. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	13
5. Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөө	15
6. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	16
7. осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	16
8. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	21
9. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр.....	22
10. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө.....	25
11. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах хуваарь	26

Хүснэгтийн жагсаалт

Хүснэгт 1 АСФ үйлдвэрлэлийн бодит хүчин чадал	5
Хүснэгт 2 HF-28 Үйлдвэрлэлийн бодит хүчин чадал	5
Хүснэгт 3 Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	13
Хүснэгт 4 Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөө	16
Хүснэгт 5 Осол, эрсдэлийн менежементийн төлөвлөгөө	16
Хүснэгт 6 Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	21
Хүснэгт 7 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	22
Хүснэгт 8 Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	26
Хүснэгт 9 БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнах хуваарь	27

Зургийн жагсаалт

Зураг 1 Үйлдвэрийн байршлыг сансрын зурагт буулган үзүүлэв (М 1:10000)	3
Зураг 2 Үйлдвэрийн харагдах байдал	4
Зураг 3 Үйлдвэрлэлийн дамжлага	5
Зураг 4 Үйлдвэрлэлээс гарч буй зарим бүтээгдэхүүнүүд	6
Зураг 5 HF-28 үйлдвэр	6
Зураг 6 Үйлдвэрийн агааржуулалтын систем	6
Зураг 7 Түүхий эдийн агуулах	7
Зураг 8 Туслах материалын агуулах	7
Зураг 9 Бэлэн бүтээгдэхүүний агуулах	8
Зураг 10 Үйлдвэрийн шугам хоолой, систем угаасан хаягдал усны гаралтын хэсэг Систем угаасан ус болон үйлвэрийн байрны цэвэрлэгээнээс гарах хаягдал ус зайлуулах хоолой ...	9
Зураг 11 Хог хаягдал түр хуримтлуулах цэг	10

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Төслийн нэр: Цэвэршүүлсэн ус, ундаа, шүүсний үйлдвэр

Төсөл хэрэгжүүлэгч: “Витафит инвест” ХХК

Захирал С.Жаргалсайхан

– Улсын бүртгэлийн дугаар: 9011133024

– Регистрийн дугаар: 2611805

○ Хаяг: Улаанбаатар хот, Хан-Уул дүүргийн 3-р хороо, Үйлдвэрийн гудамж-1,
“Витафит Инвест” ХХК-ийн байр

○ Утас: 345160, 343434, 345161, Факс: 344107;

○ E-mail: info@vitafit.mn web: www.vitafit.mn

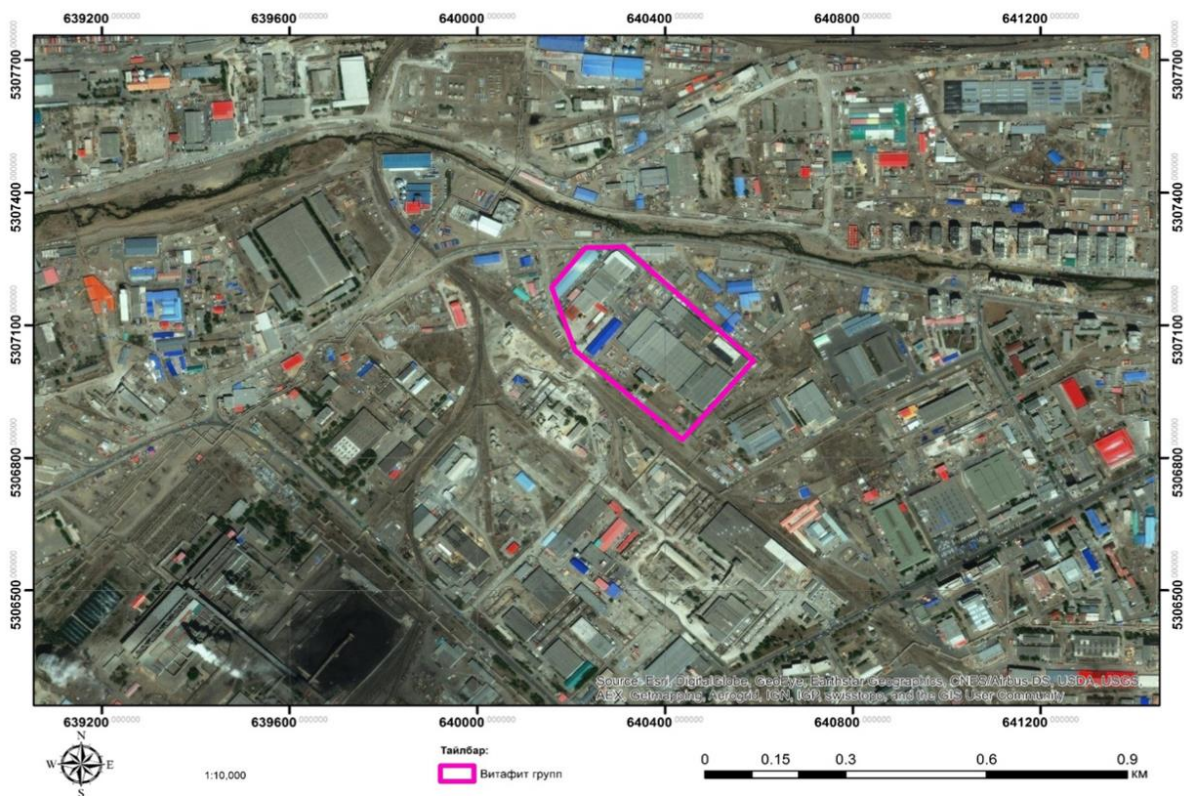
1. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ, ТҮҮНИЙ ОРЧНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

2.1. Төслийн зорилго:

Импортыг орлох шингэн хүнсний бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэн дотоодын зах зээлд нийлүүлэх, Дэлхийд танигдсан монгол үйлдвэр бүтээх.

2.2. Төслийн байршил

“Витафит Инвест” ХХК-ийн “Цэвэршүүлсэн ус, ундаа, шүүсний үйлдвэр” нь Улаанбаатар хотын Хан-Уул дүүргийн 3-р хорооны нутаг дэвсгэрт байрлана.

Зураг 1 Үйлдвэрийн байршилыг сансрын зурагт буулган үзүүлэв (М 1:10000)

Зураг 2 Үйлдвэрийн харагдах байдал

2.3. Үйлдвэрийн орчны дэд бүтцийн байдал

Зам харилцаа: “Витафит инвест” ХХК-ийн үйлдвэрүүд нь “Говийн зам” нэртэй хатуу хучилттай авто төв замаас гоёо үйлдвэрийн шинэ зам дагуу байрлана.

Цахилгаан хангамж: Цахилгаан түгээх сүлжээний нэгдсэн системд холбогдсон.

2.4. Төслийн хүчин чадал, техник, тоног төхөөрөмж, бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл

Хүчин чадал: “Витафит Инвест” ХХК-ийн HF-28, CF-28, HF-38 үйлдвэрүүд нь жилд нийт 480 сая гаруй ширхэг бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх хүчин чадалтай.

Тус үйлдвэр нь үйлдвэрлэлийн үндсэн дамжлага цехүүд (ундаа, шүүс, цэвэр ус), түүхий эд, туслах материал, бүтээгдэхүүний агуулах, бүтээгдэхүүн ба түүхий эдийн шинжилгээ-дотоод хяналтын лаборатори зэргээс бүрдэнэ.

Үйлдвэрлэлийн үндсэн тоног төхөөрөмжүүд нь угсраа дамжлага хэлбэрээр ажиллах бөгөөд бүрэн автоматжсан.

ACF үйлдвэр: 2023 оны байдлаар бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлд жижиг савлагаатай бүтээгдэхүүн 40 хувийг, том савлагаатай бүтээгдэхүүн 60 хувийг эзлэж байна. Жижиг савлагаатай бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэхэд хүчин чадлынхаа 10 хувийг, том савлагаатай

бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэхэд хүчин чадлынхаа 33 хувийг ашиглаж байна. Үйлдвэрлэлийн нийт дүнгээр хүчин чадлынхаа 43 хувийг ашиглаж байна.

Хүснэгт 1 АСF үйлдвэрлэлийн бодит хүчин чадал

Хэмжээ	Бодит хүчин чадал, үйлдвэрлэх бүтээгдэхүүн (ширхэг)		
	24 цаг	72 цаг	1 цаг
Жижиг	250,000	750,000	10,135
Том	135,000	405,000	5,473
Нийт	385,000	1,155,000	15,608

HF-28 үйлдвэр: HF-28 үйлдвэр бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх үед хүчин чадлынхаа 54 хувийг ашиглаж байна. Үүнээс жижиг төрөл үйлдвэрлэх үеийн хүчин чадал ашиглалт 28 хувь, том төрөл үйлдвэрлэх үеийн хүчин чадал 26 хувийн ашиглалттай байна.

Хүснэгт 2 HF-28 Үйлдвэрлэлийн бодит хүчин чадал

Хэмжээ	Бодит хүчин чадал үйлдвэрлэх бүтээгдэхүүн /ширхэг/		
	24 цаг	72 цаг	1 цаг
Жижиг	390,000	1,170,000	14,625
Том	270,000	810,000	10,125
Нийт	660,000	1,980,000	24,750

Техник, тоног төхөөрөмж:

Манай компани нь АСF, HF-28, HF-38 үйлдвэрүүдэд ундаа-шүүс, цай, цэвэршүүлсэн ус зэрэг бүтээгдэхүүнийг Герман, Франц, Хятад, Швед, Болгар улсын автомат техник, тоног төхөөрөмжүүдээр нарийн технологийн дагуу үйлдвэрлэж байна.

Зураг 3 Үйлдвэрлэлийн дамжлага

Зураг 4 Үйлдвэрлэлээс гарч буй зарим бүтээгдэхүүнүүд

Зураг 5 HF-28 үйлдвэр

Үйлдвэрүүдийн байрны агааржуулалтын систем, хоолой нь нэгдсэн, эргэлтийн систем бүхий автомат төхөөрөмж юм.

Зураг 6 Үйлдвэрийн агааржуулалтын систем

2.5. Төслийн түүхий эд, туслах материал

Түүхий эд: Үйлдвэрийн гол түүхий эд болох төрөл бүрийн жимсний өтгөрүүлсэн шүүсийг гадаад болон дотоодын зах зээлээс худалдан авч байна. Монгол орны байгалийн зэрлэг

жимс болох аньс, мөн эх орны хөрсөнд ургуулсан лууван, малын гаралтай цэвэр аарц бэлтгэн боловсруулан үндсэн түүхий эдээ бэлтгэн хэрэглэж байна.

Зураг 7 Түүхий эдийн агуулах

Туслах материал: “Витафит инвест” ХХК-ийн HF-28, CF-28, 38, үйлдвэрүүд нь үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа, цех дамжлагуудад дараах туслах материалуудыг дотоод болон гадаадын зах зээлээс худалдан авч ашиглаж байна. Үүнд:

- Химийн бодис, урвалж, материал
- Хуванцар савны бэлдцийн түүхий эд болох PET
- Бөглөө
- Рулон
- Бариул
- Цаасан хайрцаг
- Полиэтилен хальс
- Шошго
- ВІВ уут
- Поуч
- Корзен г.м.

Зураг 8 Туслах материалын агуулах

- *Химийн бодис:* Бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх технологийн процесс болон лабораторит нийт 91 нэр төрлийн химийн бодис, урвалж, тэжээлт орчин, материалуудыг ашиглаж байна.
- *Савлагаа:* Төрөл бүрийн шүүс, цай, луувангийн нухаш, шүүс, цэвэр усыг стандартын шаардлага хангасан 0.11-10 литрийн багтаамж бүхий, төрөл бүрийн хэлбэр дүрстэй Пет болон шил, ВІВ, Поуч материалаар хийсэн хүнсний эрүүл ахуйн шаардлага хангасан саванд савлаж байна.

- **Савлах лонх:** Тус үйлдвэр нь жимсний шүүс, жимсний амттай цай, цэвэр ус савлагааны хуванцар савны бэлдцийг өөрийн 18 үйлдвэрт төрөл бүрийн хэлбэр, хэмжээтэйгээр үйлдвэрлэж ашиглаж байна. Шилэн лонх, поуч, ВІВ уутыг гадаадын зах зээлээс худалдан авч байна.
- **Шошго:** Ундааны лонхон дээр дараахь мэдээллийг агуулсан шошго наана. Шошгоны хэмжээ, агуулга нь хүнсний бүтээгдэхүүний сав баглаа боодлын шошгололтод тавих шаардлага MNS 6648:2016 стандартад заагдсан байдаг. Үүнд:
  - Үйлдвэрлэгчийн нэр
  - Бүтээгдэхүүний нэр төрөл
  - Бүтээгдэхүүний орц
  - Харшил үүсгэгчийн мэдээлэл
  - Эзэлхүүн
  - Стандартын дугаар
  - Үйлдвэрлэсэн он сар өдөр
  - Хадгалах хугацаа
- **Жижиглэн савласан жимсний амттай цай, жимсний шүүс, цэвэршүүлсэн усыг зориулалтын полиэтилен баглаагаар багцлан тээвэрлэлт, худалдаанд гаргана.** Нэгдсэн лабораториос бүтээгдэхүүний цуврал бүрт чанарын бичгийг заавал дагалдуулна. Үүнд:
  - Үйлдвэр, компанийн нэр
  - Үйлдвэрлэсэн он, сар, өдөр
  - Бүтээгдэхүүний нэр
  - Цувралын дугаар бүрээр шинжилгээний дүн
  - Хадгалах хугацаа, нөхцөл
  - Шалгагчийн нэр, дугаар зэрэг орно.

Бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл: Манай компани нь 10 брэндийн төрөл бүрийн жимсний шүүс, жимсний амттай цай, цэвэршүүлсэн ус зэрэг нийт 100 гаруй нэр төрлийн бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэн зах зээлд нийлүүлж байна.

Эцсийн бэлэн бүтээгдэхүүний хадгалах, тээвэрлэх: Төрөл бүрийн шүүс, цай, луувангийн нухаш, шүүс, аарцны ундаа, цэвэр усыг нарны гэрлийн шууд тусгалгүй, (+5°C)-(+25°C)-ээс дээшгүй хэмийн дулаантай, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан агуулахад хадгалдаг.

Зураг 9 Бэлэн бүтээгдэхүүний агуулах

Ус хэрэглээ: “Витафит Инвест” ХХК-ийн цэвэршүүлсэн ус, ундаа, шүүсний үйлдвэрүүд нь (360 хоног ажиллана) Улаанбаатар хотын ус хангамжийн *Үйлдвэрийн эх үүсвэрийн* шугамаас хоногт дундажаар 500-600м³ ус, жилд дундажаар 218,000 м³ ус авч ашигладаг ба усны хэрэглээг бүрэн тоолууржуулсан. Харин үйлдвэрүүдээс гарах бохир усыг *Бохир ус татан зайлуулах гэрээ*-ний дагуу зайлуулж байна.

Үйлдвэрлэлийн технологид усыг дараахь байдлаар хэрэглэнэ. Үүнд:

- Цэвэршүүлсэн ус үйлдвэрлэх болон бусад бүтээгдэхүүний найрлагад ашиглана.
- Үйлдвэрлэлийн шугамыг угааж цэвэрлэхэд ашиглана.
- Үйлдвэрийн байр, өрөө тасалгааны цэвэрлэгээ, угаалга.

Үйлдвэрийн үйл ажиллагаанаас *ахуйн гаралтай* хатуу, шингэн *технологийн гаралтай* хатуу болон шингэн хог хаягдлууд үүснэ.

Хог хаягдлын эх үүсвэрүүд:

1. Үйлдвэрийн үйл ажиллагааны явцад ажилтны ажиллах болон амрах газар зэргээс ахуйн гаралтай энгийн хатуу, шингэн хог хаягдал
2. Үйлдвэрлэлийн технологийн систем угаалга цэвэрлэгээнээс хаягдал ус, савлах, баглах үйл ажиллагаанаас сав, баглаа боодлын хаягдал
3. Тээвэрлэлт, түгээлтийн автомашины эвдрэл, засвар үйлчилгээтэй холбоотойгоор эвдэрсэн эд анги, дугуй, ашигласан тос, тослогооны материалын сав зэрэг хаягдал
4. Үйлдвэрийн тоног төхөөрөмжүүдийн эвдрэл, гэмтэл засвар үйлчилгээтэй холбоотойгоор эвдэрсэн эд ангийн хаягдал
5. Химийн бодисын хаягдал, түүний сав баглаа боодлын хаягдал

Технологийн хатуу болон шингэн хаягдал: Үйлдвэрлэлийн гологдлоос үүдэн:

- Хуванцар лонхны бэлдэц
- Шүүлтүүрүүд
- Хуванцар бөглөө
- Шошго, боодлын материалын хаягдал гарна.
- Хагарсан шил

Цэвэр усны үйлдвэрлэлийн системийг угаасан ус нь үйлдвэрийн *технологийн шингэн хаягдал* юм. Үйлдвэрлэлээс гарч буй хаягдал усыг төв цэвэрлэх байгууламжийн шугам хоолойд нийлүүлнэ. Төлбөрийг “*Цэвэр усаар хангах, хэрэглээнээс гарсан бохир усыг татан зайлуулах гэрээ*”-нд заасны дагуу сар болгон татвар төлнө.

Зураг 10 Үйлдвэрийн шугам хоолой, систем угаасан хаягдал усны гаралтын хэсэг Систем угаасан ус болон үйлвэрийн байрны цэвэрлэгээнээс гарах хаягдал ус зайлуулах хоолой

Аюултай хог хаягдал

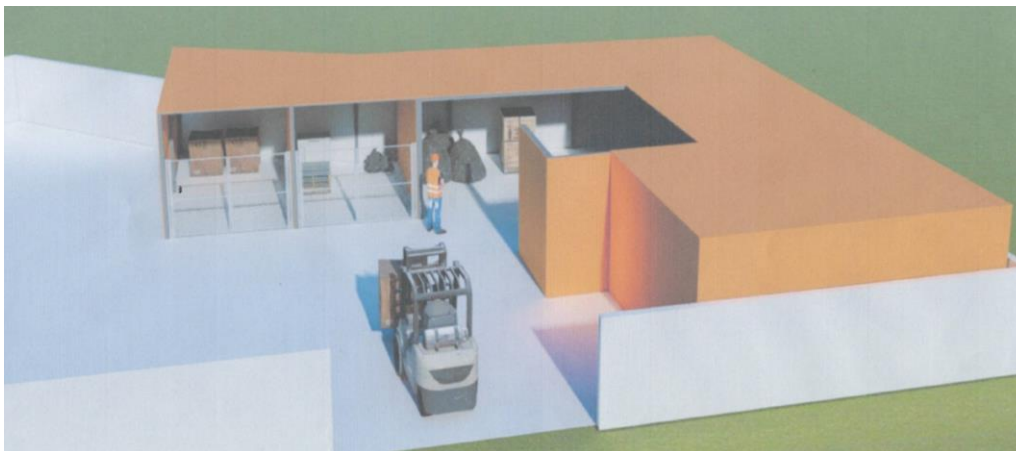
- Химийн бодис, урвалж, материалын хаягдал, түүний сав баглаа боодол
- Микробиологийн хаягдал
- Ашигласан тос, тосолгооны материалын савнууд, тостой алчуурууд, машины аккумулятор, ашигласан дугуй
- Принтерийн ашигласан картеж, өдрийн гэрэл, ашигласан зай хураагуур г.м

Ахуйн хатуу, шингэн хог хаягдал: Үйлдвэр болон ажилчдын ахуйн хэрэглээнээс

- Цаас, цаасан хайрцаг
- Хоолны үлдэгдэл
- Ус, ундааны хуванцар сав
- Шил, лааз зэрэг ахуйн хэрэглээний хатуу хог хаягдал гарна.

Үйлдвэрт нийт 138 хүн ажилладаг бөгөөд нэг хүн өдөрт 0.5 кг хатуу хог хаягдал гарна гэж үзвэл **хоногт 69кг, сард ойролцоогоор 2070кг, жилд дунджаар 24,84 тн** хатуу хог хаягдал хаягдана.

Үйлдвэрийн шат дамжлага болон ажилтнуудын хэрэглээнээс гарсан хатуу хог хаягдлыг хашааны зүүн урд хэсэгт байрлах хог хаягдал түр хуримтлуулах цэгт **нимгэн рулон, хуванцар сав, картон цаас, ахуйн бусад хог хаягдал** зэргээр ангилан ялгаж, **“Эко Орчин” ХХК-тай хийсэн 2023.03.01 өдрийн №23/20** тоот гэрээний дагуу хог хаягдлын хэмжээнээс хамааран 4 тн шахдаг авто машинаар ахуй хог хаягдал, 4 тн тэвштэй авто машинаар барилгын хог хаягдалыг тогтмол зайлуулж байна.

Зураг №11. Хог хаягдал түр хуримтлуулах цэг

Үйлдвэрийн технологи үйл ажиллагаа, унд ахуйн хэрэгцээ болон ажлын байрны угаалга цэвэрлэгээ, ажилчидын ажлын хувцас угаалга цэвэрлэгээнд болон ногоон байгууламжийг арчилах ажилд ус ашиглана. Ахуйн болон технологийн хэрэгцээнээс гарсан бохир усыг дээр дурьдсанчлан төвийн шугам хоолойгоор дамжуулах *Төв цэвэрлэх байгууламжид* нийлүүлнэ.

2. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Үйлдвэрийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүд болох газрын гадарга, хөрсөн бүрхэвч, ургамлан нөмрөг, агаар, усан орчинд болзошгүй сөрөг нөлөөллийг үзүүлнэ. Тухайлбал:

- Хөрсний элэгдэл, эвдрэл
- Хөрсөн бүрхэвч бохирдол, доройтол
- Ус ашиглалт
- Эдэлбэр (газрын гадарга) газрын доройтох
- Агаарын чанарын өөрчлөлт (тээвэрлэлтийн үед орчны агаарт тоосжилт, агаарт түгээмэл тархацтай бохирдуулагч бодис CO, NO₂, SO₂ ялгарах)
- Ургамлан нөмрөг талхлагдах
- Физик бохирдол (дуу чимээ, шуугиан) зэрэгт болзошгүй сөрөг нөлөөлөл үзүүлнэ. Мөн хүний буруутай үйл ажиллагаа, осол, аюулт үзэгдлээс болзошгүй сөрөг нөлөөлөл үзүүлж болно. Тухайлбал:
- Байгаль цаг уурын өөрчлөлт /байгалийн аюулт үзэгдэл/
- Галын аюулгүй байдал алдагдах
- Химийн бодисын хэрэглээ

Төслийн үйл ажиллагаанаас амьтны аймаг, түүх, соёлын дурсгалт зүйл, археологи, палентологийн олдвор, тусгай хамгаалалттай газар нутагт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл байхгүй.

Төсөл хэрэгжиж буй нутаг дэвсгэрийн иргэдийн нийгмийн байдалд:

- Ажилгүйдлийн тоо буурах
- Амьжиргааны түвшин дээшлэх
- Өрхийн орлого нэмэгдэх
- Ядуурлыг бууруулахад дэмжлэг болох
- Татварын орлого нэмэгдэх
- Орчны дэд бүтцийн байдал сайжрах
- Татварын орлогоор дамжин улсын төсөв хуримтлагдах мөнгөн дүн нэмэгдэх

3. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ

Үйлдвэрийн орчинд бий болж болзошгүй сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг бууруулах, арилгах арга хэмжээг энэ оны байгаль хамгаалах төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусган хэрэгжүүлэх, биелэлтийг дүгнүүлэн ажиллах зорилгын хүрээнд:

- Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүд (хөрсөн бүрхэвч, ургамлан нөмрөг, агаар, усан орчин)

- Химийн бодисын эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө
- Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө
- Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

Байгаль орчны удирдлагын тогтолцоо

- Байгаль орчны төлөвлөлт
- Хэрэгжүүлэлт, гүйцэтгэл
- Хяналт шалгалт
- Удирдлагын сайжруулалт
- Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр
- Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах хуваарь зэргийг энэхүү төлөвлөгөөнд тусгахыг зорилоо.

4. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Үйлдвэрийн орчинд бий болж болзошгүй сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг бууруулах, арилгах арга хэмжээ, тэдгээрийг хэрэгжүүлэх хугацаа, зарцуулах төсөв, баримтлах эрх зүйн баримт бичиг зэргийг тодорхойлон доорх хүснэгтэд нэгтгэн үзүүлсэн болно.

Хүснэгт 3. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төгрөг	Хэрэгжүүлэх хугацаа давтамж
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Үйлдвэрийн орчинд хог хаягдалаар хөрс бохирдох	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан ажлуудыг хуваарийн дагуу хийх	Хөрсөн бүрхэвч	-	-	-	-	Жилийн турш
2	Үйлдвэрийн гадна орчны сул талбайн хөрсөн бүрхэвч элэгдэх, бохирдох	Цэвэрлэгээ хийх хуваарь гарган батлуулж үйлдвэрийн гадна орчинг хуваарийн дагуу цэвэрлэх, зүлэг бутыг услах	Хөрсөн бүрхэвч	М ²	Хувиарын дагуу цэвэрлэгээ хийж, бүртгэл хөтлөх	2024 оны турш	1,200,000	Жилийн турш
3	Үйлдвэрийн орчны хөрсний агрохимийн үзүүлэлтийн чанар буурах	Үйлдвэрийн сул талбайгаас хөрсний зүсэлт хийлгэж, холбогдох лабораториор шинжлүүлэн дүгнэлт гаргуулах Үйлдвэрийн гадна орчинг цэвэрлэх	Хөрсөн бүрхэвч	М ²	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгагдсанаар	2	-	2,3 улирал
4	Хог хаягдал агаар орчны чанарт нөлөөлөх, хэт их хуримтлалаас бохирдол үүсэх	Ахуйн хог хаягдал түр хадгалах цэгийн битүүмжлэлийг сайжруулах Хог хаягдал салхинд хийсч орчинд тархахаас сэргийлэх	Агаар орчин	М ²	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгагдсанаар	-	-	2024 оны турш
5	Хог хаягдал агаар орчны чанарт нөлөөлөх, хэт их хуримтлалаас бохирдол үүсэх	Хог хаягдлыг богино хугацаанд зайлуулах Урьдчилан сэргийлэх халдваргүйжүүлэлтийг хуваарийн дагуу хийх	Агаар орчин	М ²	Гэрээнд заасан төлбөр	-	-	2024 оны турш

6	Агаарын чанарт нөлөөлөх	Үйлдвэрийн байрны гадаад орчин болон ажлын байрны дотоод орчны агаарын чанарыг тогтмол хянах, хөндлөнгийн лабораторийн шинжилгээний үр дүн, дүгнэх	Агаар орчин	-	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгагдсанаар	2	-	2,3 улирал
7	Цэвэр усаар хангах, хэрэглээнээс гарсан бохир ус татан зайлуулах	Цэвэр усаар хангах, хэрэглээнээс гарсан бохир ус татан зайлуулах гэрээний дагуу Туул голын сав газрын удирдах газар, Ус Сувгийн Удирдах газрын дүгнэлт гаргуулах. Гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлэн ажиллах Цэвэр усаар хангах, хэрэглээнээс гарсан бохир ус татан зайлуулах гэрээ	Ус	-	Усны тоолуурын заалтаар усны нөөц ашигласны төлбөр төлөх	-		Гэрээний хүчинтэй хугацаанд
8	Үйлдвэрийн цэвэр болон бохир усны шугам хоолойд доголдол гарах	Үйлдвэрүүдийн цэвэр болон бохир усны шугам хоолойн бүрэн бүтэн байдалд тогтмол хяналт тавих Үзлэг шалгалтаар гэмтлийг илрүүлэн засварлах, цэвэрлэх	Ус	-	дотоод зардалд тусгах	-	Дотоод хяналт шалгалт	2024оны турш
9	Үйлдвэрийн хаягдал ус стандартын шаардлага хангахгүй бохирдол ихтэй гарах	Үйлдвэрээс гарах хаягдал ус MNS 6561:2015 Усны чанар. Ариутгах татуургын сүлжээнд нийлүүлэх хаягдал ус Ерөнхий шаардлага стандартын шаардлага хангаж байгаа эсэхэд шинжилгээ хийлгэн, дүгнэлт гаргуулах	Ус	-	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгагдсанаар	-	-	Улиралд хоёр удаа
10	Бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэхэд ашиглаж буй цэвэр усны хүнсний аюулгүй байдал алдагдах	Технологид ашигладаг цэвэр усны хүнсний аюулгүй байдлын чанарын хяналтыг (хими, микробиологийн шинжилгээ) 4 цаг тутам хийх. Дотоод лабораторийн шинжилгээний үр дүнтэй харьцуулан дүгнэлт гаргах	Ус	-	Шинжилгээний төлөвлөгөөнд тусгаснаар	-	-	4 цаг тутам

11	Усны нөөцийн хомсдол	Ус хэмнэлттэй ашиглах зорилгоор үйлдвэрийн шугам хоолой, танк, тоног төхөөрөмжийг угааж цэвэрлэсэн усыг тусгай танкад хуримтлуулан дахин ашиглах Усны нөөц ашигласны төлбөрийг тоолуурын заалтын дагуу төлөх Усны тоолуурыг шаардлагатай тохиолдолд баталгаажуулалтад хамруулах Тоног төхөөрөмжийн ус зарцуулалтын судалгааг хийх Ус зарцуулалтыг багасгах арга хэмжээг төлөвлөгөөний дагуу хэрэгжүүлэх	Ус	-	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	-	-	-
12	Усны нөөцийн хомсдол	Туул голын сав газар, усны нөөцийг хамгаалахад орц, гарцын хаалт хийх ХУД-12 хорооны нутаг дэвсгэрт	Ус		Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	1	500,000	2 улиралд
13	Усны нөөцийн хомсдол	Туул голын сав газрын захиргаатай хамтран туул голын орчны бохирдолыг арилгах. 1. Ажлын бээлий шуудайны тусламж үзүүлэх. 2. Ажилчид орцуулах	Ус		Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	1	550,000	Тухай бүр

5. ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, ЦЭЦЭРЛЭГЖҮҮЛЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Үйлдвэрийн үйл ажиллагааны явцад газрын гадарга, хөрсөн бүрхэвчийн элэгдэл, эвдрэл, ургамлан нөмрөгийн талхлагдлаас хамгаалах зорилго бүхий нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ, түүнийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардал, баримтлах стандарт, аргачлалыг доор тусгалаа.

Хүснэгт 4. Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөө

№	Орчны тохижилт цэцэрлэгжүүлэлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Үйлдвэрийн талбай дахь ногоон байгууламж доройтох	Тарьц суулгацыг арчилж тордох	-	м ²	1	25,000	75,000	Өвлийн улирлаас бусад саруудад
2	-Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн санаачилсан “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөнд нэгдэх	Тарьц суулгац нэмэгдүүлэх	-	м ²	1 байршилд	100,000	2,000,000	Төслийн хугацаанд

6. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээг төлөвлөөгүй болно.

7. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖЕМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүний буруутай үйл ажиллагаанаас үүдэн гарах осол эрсдэл, хүнсний болон хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй, түүнээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээ, шаардагдах зардал, баримтлах стандартыг доорх хүснэгтэд тусгалаа.

Хүснэгт 5. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээн ий цар,	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал	Нийт зардал,төг	Хэрэгжүү лэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг

	нөлөөлөл		ХЭМЖЭЭ				ба давтамж	
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Осол аваар гарч болзошгүй	Осол аваар, гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөг боловсруулан холбогдох газруудаар батлуулан хэрэгжилтийг ханган ажиллах					2024 оны турш	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай, Гамшгаас хамгаалах тухай хууль
2	Гамшиг тохиолдох эрсдэл	Гамшигийн үед ажиллах практик сургалтын төлөвлөгөө боловсруулан ажиллах					2024 оны 3-р улиралд	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль
3	Хөдөлмөр хамгааллын хувцас хүрэлцээгүй байх, ажилчид хэрэглэж хэвшээгүй байх	Хөдөлмөр хамгааллын хувцас, хэрэглээ, осол аваар гарах үед авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний сургалт зохион байгуулах Ажилчдыг шаардлагатай хөдөлмөр хамгааллын хувцсаар хангах. Тухайлбал: ажлын нормын цамц, өмд, гутал, малгай, фудволк, халад гэх мэт			Үйл ажиллагааны зардалд тусгах		2024 оны турш	MNS 4931:2000 Хөдөлмөрийн хамгаалах хэрэгсэлд тавигдах ерөнхий шаардлага MNS4969:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуйн сургалтын зохион байгуулалт үндсэн дүрэм
4	Ажилчдын хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа алдагдах	Ажилчдад хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны талаар зааварчилгаа өгөх, гарын үсэг зуруулах					2024 оны турш	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль
5	Гал гарч болзошгүй	Гал унтраах иж бүрэн хэрэгслийг шалгах, шаардлагатай бол шинэчлэх Галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх зорилгоор найдвартай ажиллагааг ханган			Үйл ажиллагааны зардалд тусгах		2024 оны турш	Галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх заавар

		бүртгэлжүүлэх						
6	Анхны тусламж	ХБ-т өртсөн үед яаралтай тусламж үзүүлэх хэрэгсэл, эмийн санг тодорхой газарт байрлуулах			Үйл ажиллагааны зардалд тусгах		2024 оны турш	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль
7	Эрүүл ахуй, ариун цэвэр алдагдах	Эрүүл ахуй, ариун цэврийн холбогдох дотоод журмыг ажилчдад мөрдүүлэх Ажлын байр, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслийн гадаргуун цэвэрлэгээг хуваарийн дагуу хийх, бүртгэл хөтлөх					Цэвэрлэг ээ ариутгалын хөтөлбөрийн дагуу	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай
8	Ажилчид хувийн эрүүл ахуй, ариун цэврийн мэдлэг дутмаг байх	Ажилчдыг хувийн эрүүл ахуй, ариун цэвэр, хүнсний аюулгүй байдлын талаарх сургалтанд хамруулах			Дотоод сургалт		2024 оны турш	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай
9	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн байдал алдагдах	ХАБЭА-н дотоодын хяналт хийсэн бүртгэл хөтлөх Ажлын байрны нөхцөл, аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй, ариун цэврийн үнэлгээ хийх					2024 оны сар тутам	MNS4968:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, Эрүүл ахуйн. Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд тавих ерөнхий шаардлага MNS5080:2001 Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, үйлдвэрлэлийн эрүүл ахуй. Хөдөлмөрийн нөхцөл, түүний ангилал, хүчин зүйл, хөдөлмөрийн нөхцлийн үнэлгээ
10	Ажилчдын	Ажилчдыг эрүүл мэндийн		260	280,000	72,800,000		Хөдөлмөрийн тухай хууль

	эрүүл мэнд ажлын байранд тохирохгүй байх	урьдчилсан үзлэгт хамруулах					жилд 1 удаа	
11	Бүтээгдэхүүний чанар, аюулгүй байдал алдагдаж болзошгүй	Бүтээгдэхүүний чанарын шинжилгээг тогтмол хийх			2024 оны нэгдсэн лабораторийн шинжилгээний хөтөлбөрийн дагуу		Тухай бүр	- MNS ISO/IEC 17025:2018 стандартын шаардлага - Хүнсний аюулгүй байдлын менежментийн тогтолцоо MNS ISO 22000:2018 стандартыг хэрэгжүүлж ажиллах.
12	Химийн бодис тээвэрлэх үед гадны хүчин зүйлийн нөлөөгөөр химийн бодис алдагдах	Химийн бодисыг зориулалтын тээврийн хэрэгслээр тээвэрлэх Тээвэрлэх үед аюулгүй ажиллагааг ханган ажиллах Шаардлагатай тохиолдолд хөндлөнгийн хяналт тавьж ажиллуулах Химийн бодис асгарч орчныг бохирдуулсан нөхцөлд нэн даруй арга хэмжээг урьдаас төлөвлөх, батлуулан холбогдох хүмүүст өгч танилцуулах Химийн бодис зөөж, хураах үед ажилчдад хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааг ханган ажиллах зааварчилгаа өгөх, гарын үсэг зуруулах					2024 оны турш (Химийн бодис тээвэрлэлтийн үед)	“Химийн хорт болон аюултай бодис импортлох, экспортлох хил дамжуулан тээвэрлэх болон үйлдвэрлэх, худалдах журам” НҮБ-аас 2002 оны 4-р сард гаргасан “Аюултай ачаа бараа тээвэрлэх зөвлөмж зохицуулалтын заавар” MNS 4978:2000 Аюултай ачаа, ангилал, техникийн шаардлага

13	Химийн бодисын хадгалалтын горим зөрчигдөх, ажилчдын мэдлэг дутмаг байх	Химийн бодисын хадгалалт, аюулгүй ажиллагаанд хяналт тавьж ажиллах					2024 оны турш	MNS 6458:2014 Химийн хорт болон аюултай бодис, бүтээгдэхүүний агуулахад тавих шаардлага MNS 5029:2011 Химийн хорт бодисын шошго тэмдэглэгээ
14	Химийн бодисын зарцуулалт хяналтгүй байх, ажилчдын мэдлэг дутмаг байх	Лабораторийн өрөө болон агуулахын агааржуулалтын системд доголдол гарахаас сэргийлж, хяналт тавьж ажиллах Гарсан зөрчил, доголдлыг дор бүр засварлах Химийн бодисын зарцуулалтын бүртгэл хөтлөх Ажилчдад химийн бодистой харьцаж ажиллах зааварчилгаа, сургалтыг тогтмол явуулах					2024 оны турш Зааварчилгааг өдөр бүр, Сургалтыг 3-р улиралд зохион байгуулах	Дотоод хяналт шалгалт “Химийн хорт болон аюултай бодисыг хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам”
15	Химийн бодисын ашиглалтын явцад химийн бодисонд хордох, хөдөлмөр хамгааллын дүрэм алдагдах	Химийн бодистой харьцан ажиллах ажилчдыг хөдөлмөр хамгааллын хэрэгслээр бүрэн хангах Хор саармагжуулах зорилгоор нэмэлт бүтээгдэхүүн ажилчдад өгөх (сүү, аарц, бусад)					Химийн бодисын ашиглах үед	MNS(ISO) 13688:2000 Хамгаалалтын хувцасны ерөнхий шаардлага

16	Химийн бодисын сав баглаа боодлын хаягдлаар орчин бохирдох	Химийн бодисын сав, уутыг содын уусмалаар угааж саармагжуулах Химийн бодисын хаягдал сав уутыг үйлдвэрийн хашаанд түр хадгалах, химийн бодисын сав баглаа тээвэрлэх, устгах тусгай зөвшөөрөлтэй байгуулагатай хийсэн гэрээний дагуу бүртгэлжүүлэн акт үйлдэж зайлуулах Тайлан мэдээг жилээр нэгтгэх			Дотоод зардалд тусгах		2024 оны турш	“Химийн хорт болон аюултай бодисыг хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам” Аюултай хог хаягдлын хадгалалт, устгалын бүртгэл мэдээ хөтлөх, мэдээ гаргах заавар

8. ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 6. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо, хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Ахуйн	Хог хаягдал салхиар туугдан орчинд тархах Хог хаягдал түр хадгалах цэгийн битүүмжлэлийг сайжруулах	Хөрсөн бүрхэвч	-	1,000,000	Хог хаягдлын тухай хууль	1,000,000	2024 онд
2	Ахуйн	Хог ачилтын “ЭКО СИТИ СЕЛЕКШН” ХХК-тай Гэрээний дагуу хог хаягдлыг ачиж тээвэрлүүлэх	Хөрсөн бүрхэвч бохирдох, ургамлан бүрхэвч талхлагдах	тн	Гэрээнд заасан төлбөрөөр төлнө	Хог ачилтын гэрээ		Гэрээний хүчинтэй хугацаанд

3	Ахуйн	Ариутгал халдваргүйжүүлэлтийг хуваарийн дагуу хийлгэх	Агаар орчинд хог хаягдал ялзарч муудсанаас, үнэр гарах	-	Үйлд ажиллагааны зардал тусгах	Хог ачилт бүрийн дараа ариутгал халдваргүйж үүлэлт хийх	264,000	2024 он (хуваарийн дагуу тогтмол)
4	Ахуйн	Хог ачилтын бүртгэл хөтлөх Хог хаягдлын бүртгэл хөтлөх, тайлагнах журам	Хөрсөн бүрхэвч хаягдал зайлуулалт хяналтгүй байх		-	бүртгэл		Хог ачилт хийсэн тухай бүр
5	Ахуйн	Ойр орчны нийтийн эдэлбэр газрыг цэвэрлэх	Хөрсөн бүрхэвч бохирдох, ургамлан бүрхэвч талхлагдах		-	Хувиарын дагуу цэвэрлэх, баримтжуулах	Хог хаягдлын тухай хууль	2024 оны турш
6	Үйлдвэрийн	Хуванцар савны бэлдцийн гологдлыг бэлдэц үйлдвэрлэлтэд эргүүлэн ашиглах, хуванцар савны түүхий эд үйлдвэрлэдэг байгуулагатай гэрээ хийх	Хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр бууруулах		Гэрээний дагуу ажиллах			2024 оны турш

9. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Энэхүү төлөвлөгөөний орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт нөлөөлөлд өртөх болон өртөж болзошгүй байгаль орчны бүрдэл хэсгүүд (агаарын чанар, хөрсний физик, химийн шинж чанар, бохирдол, усны чанар) тэдгээрийн төлөв байдлыг тодорхойлох үзүүлэлтүүд, тэдгээрт хэмжилт, дээжлэлт хийх шинжилгээний аргууд, хяналтын цэгийн байршил, хяналт хийх хугацаа ба давтамжийг тодорхойлон тусгасан бөгөөд ажлын хэмжээг хэмжих нэгж, нийт зардал, баримтлах стандарт, аргазүй, аргачлалыг доорх хүснэгтэд орууллаа.

Хүснэгт 7. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Хяналт	Хэмжих	Байршил	Хугацаа	Зардал /сая.төг/	Баримтлах	Зөвшөөрөгдөх

шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	нэгж		ба давтамж	Эхний жил	5жил	стандарт ба аргачлал	дээд хэмжээ	
АГААРЫН ЧАНАР								
SO ₂	мкг/м ³	Үйлдвэрийн гадна орчин	Хагас жилд 1 удаа	150,000*3цэг*2удаа*= 900,000	900,000*5жил=4,500,000	MNS 0012-068:1991	450 (20мин.дунд)	
NO ₂	мкг/м ³					Үйлдвэрийн дотор орчин	MNS 4585:2016 MNS 5885:2008	200 (20мин.дунд)
Нийт тоос	мкг/м ³					Агуулах Нийт 3 сорьц	MNS 0017-2-3-16:1988 MNS 4990: 2015	500 (20мин.дунд)
Дуу шуугиан	дБА	Үйлдвэрийн дотор орчин Үйлдвэрийн гадна орчин (дуу тусгаарлагч хаалтны 2 талд) Нийт 3 сорьц					60 (өдөр-16 цагийн дундаж) 45 (шөнө-8 цагийн дундаж)	
ХӨРСНИЙ ФИЗИК, ХИМИЙН ШИНЖ ЧАНАР, БОХИРДОЛ								
<i>Агрохимийн үзүүлэлт</i>		Үйлдвэрийн сул талбайгаас Нийт 2 цэгт	Жилд 1 удаа (дулааны улиралд)	80,000*2 цэг*2удаа= 320,000	320,000*5жил=1,600,000	MNS ISO 11047:2001 MNS 2305:1994 MNS 3297:1991 MNS 5850:2008		
pH _{H2O}	(1:2.5)						6-8	
CaCO ₃	%							
Ялзмаг	%							
EC _{2.5}	dS/m							
Хөдөлгөөнт элемент/P ₂ O ₅ , K ₂ O/	мг/100г							
<i>Механик бүрэлдэхүүн</i>								
Элс (2-0.05мм)	%						<20	
Тоос(0.05-0.002 мм)	%						20-45	
Шавар(<0.002 мм)	%						>45	
УСНЫ ЧАНАР								

Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хэмжих нэгж	Байршил	Хугацаа ба давтамж	Зардал /сая.төг/		Баримтлах стандарт ба аргачлал	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
				Эхний жил	5жил		
Технологийн усны эрүүл ахуй, аюулгүй байдлын шинжилгээ /бүтээгдэхүүний боловсруулалтанд орох ус/							
<i>Микробиологийн үзүүлэлт</i>							
Нянгийн тоо	ш	Үйлдвэрийн технологийн ус Нийт 1 дээж	жилд 1 удаа	50,000*1цэг*1удаа=50,000	50,000*5жил=250,000	MNS 1066:1985 MNS ISO 6222: 1998 MNS ISO 9308-2: 1998 MNS 6340: 2003	1мл дахь нянгийн тоо 100-аас ихгүй
Гэдэсний бүлгийн савханцар	ш						100 мл усанд гэдэсний савханцар илрэх ёсгүй
Эмгэг төрөгч бактер	ш						Эмгэг төрөгч бактер 25 мл-т илрэхгүй
Ундны болон дахин ашиглаж буй ус							
<i>Химийн үзүүлэлт</i>							
Хуурай үлдэгдэл	г/л	Унд-ахуйн хэрэгцээний ус		50,000*1дээж*1удаа=50,000			1000
Ерөнхий хатуулаг	мг*экв/л						7
pH							6.5-8.5
Исэлдэх чанар	мг/дм ³	Дахин ашиглаж буй ус Нийт 1 дээж	Жилд 1 удаа	50,000*5 жил=250,000		MNS 3900:1986 MNS ISO 7887:2000 MNS 4432:1997 MNS 4430:2005 MNS 4586:1998 MNS 0900:2018	
Ионы агууламж:	мг/дм ³						350
- Cl ⁻	мг/л						500
- SO ₄ ²⁻	мг/л						50.0
- NO ₃ ⁻	мг/л						1.0
- NO ₂ ⁻	мг/л						
- CO ₃ ²⁻	мг/л						
- HCO ₃ ⁻	мг/л						
- Na ⁺ +K ⁺	мг/л						200.0
- NH ₄ ⁺	мг/л						1.5
- Ca ²⁺	мг/л	100.0					
- Mg ²⁺	мг/л	30.0					

Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хэмжих нэгж	Байршил	Хугацаа ба давтамж	Зардал /сая.төг/		Баримтлах стандарт ба аргачлал	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ	
				Эхний жил	5жил			
- Fe ²⁺	мг/л						0.3	
- Fe ³⁺	мг/л							
Физик шинж чанар								
Өнгө	градус							20.0
Үнэр	оноо							2.0
Амт	оноо							2.0
Булингар	мг/л							1.5
Үйлдвэрээс гарах бохир ус								
Жинлэгдэх бодис	мг/л	Үйлдвэрийн хаягдал уснаас Нийт 6 дээж	Хагас жилд 1 удаа	60,000*2удаа*3цэг= 360,000	360,000*5 жил=1,800,000	MNS 6561:2015 MNS ISO 5667-10: 2001	400	
XXX	мгО/л						800	
БХХ5	мгО/л						400	
Нийт азот	мг/л						30	
Аммонийн ион	мг/л						15	
Нитрит	мг/л						-	
Нитрат	мг/л						-	
Нийт фосфар	мг/л						5	
pH	-						6-9	

10. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Байгаль орчны удирдлагын тогтолцооны гол зорилго нь төслөөс байгаль орчинд учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, эрсдлийг урьдчилан илрүүлж түүнээс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах ба хянахад чиглэсэн байх ба *байгаль орчны бодлогыг тодорхойлох, төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, хяналт шалгалт хийх, удирдлагын дүн шинжилгээ хийх* гэсэн таван үе шаттай хэрэгжүүлэх бөгөөд энэ нь байгаль орчны үзүүлэлтийг тасралтгүй сайжруулах ач холбогдолтой.

Хүснэгт 8. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв /сая.төг/	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
1	Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөө	Холбогдох хууль эрх зүйн баримт бичгийн мөрдөн ажиллах	-	2024 оны турш	Холбогдох хууль эрх зүйн баримт бичиг
2	Хууль эрх зүйн байдал зөрчигдөх	Дотоод хяналт шалгалтыг хийх Хяналт шалгалтаар илэрсэн зөрчил дутагдлыг тухай бүр арилгуулах	-	2024 он улирал бүр	Дотоод хяналт шалгалт
3	Зөрчил дутагдал их байх	Төлөвлөгөөнд зарцуулах мөнгөн дүнг төсөвт суулгах	-	2024 оны турш	Даргын тушаал
4	Төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажил хэрэгжихгүй байх	Төлөвлөгөөний биелэлтэд хяналт тавих	-	2024 оны турш	Дотоод хяналт шалгалт
5	Хамтын ажиллагаа сул байх	Холбогдох эрх бүхий байгууллагатай гэрээ хийж, хамтран ажиллах	-	2024 оны турш	2 талын хамтын гэрээ

11. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧИД, ОРОЛЦОГЧ ТАЛУУДАД ТАЙЛАГНАХ ХУВААРЬ

Тухайн жилийн БОМТ-ний хэрэгжилтийн талаар байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад тайлан хүргүүлэх ба байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч, орон нутгийн байцаагч нараар дүгнүүлэнэ. “Витафит Инвест” ХХК-ийн “Цэвэршүүлсэн ус, ундаа, жимсний шүүсний” үйлдвэрийн 2024 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө (Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө, орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөр)-нд нийт төгрөг (*Хоёр сая нэг зуун ерэн есөн мянга хоёр зуун төгрөг*) тусгасан болно.

Хүснэгт 9. БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнах хуваарь

№	БОМТ, БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнах, оролцогч талууд	Тайлагнах, хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлагнах зардал,төг	Хэлэлцүүлгээр санал авах чиглэл	Зохион байгуулах газар
1	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага (БОАЖЯ)	БОМТ-ний хэрэгжилтийн талаар тайлан болон дараа жилийн БОМТөлөвлөгөөг хэвлэмэл хүргүүлнэ.	Тухайн жилийн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг БОНХ-ийн сайдын	2025 оны 12 дугаар сарын 01-ны дотор	-	БОМТ-ний хэрэгжилтийн тайланг дүгнүүлэх, дараа жилийн БОМТөлөвлөгөөг батлуулах	“Витафит Инвест” ХХК нь БОАЖЯ-д хүргүүлнэ.
2	Байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч, орон нутгийн байцаагч	БОМТ-ний хэрэгжилтийн тайланг хэвлэмэл хэлбэрээр хүргүүлнэ.	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29 –ний өдрийн А/618	IV Улирал	-	БОМТ-ний хэрэгжилтийн тайланг дүгнүүлэх	“Витафит Инвест” ХХК
3	Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн дүүрэг хорооны иргэдийн хурал	БОМТ-ний хэрэгжилтийн талаар танилцуулгыг PowerPoint болон зурган файлаар илтгэх	тоот тушаалын дагуу боловсруулана.	IV Улирал	-	БОМТ-ний хэрэгжилтийн талаар танилцуулж санал авах	“Витафит Инвест” ХХК

“Витафит Инвест” ХХК-ийн 2024 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө (Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө, орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөр)-нд нийт зардалыг тусгасан болно.

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд зарцуулагдах зардал, сая төгрөг

Д/д	Хийгдэх ажлууд	Зарцуулагдах зардал, төг
1.	Сөрөг нөлөөллийг буруулах арга хэмжээ	2,250,000
2.	“Тэр бум мод” хөдөлгөөнд нэгдэж мод, зүлэг тарих төлөвлөгөө	2,000,000
3.	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	-
4.	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө	-
5.	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	-
6.	Химийн бодисын эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө	1,000,000
<i>Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө</i>		-
<i>ХАБЭА-н арга хэмжээ</i>		72,800,000
7.	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	5,000,000
8.	Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	-
	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	1,680,000
9.	Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах хуваарь	-
10.		
Нийт зардал		84,730,000